

Täysistunto

Maanantai 6.4.2020 klo 16.36—20.46

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merimieseläkelain 142 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 3/2020 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.58 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tässä on tosiaankin tavoitteena antaa hankalassa taloudellisessa tilanteessa oleville varustamoille joustoa työeläkevakuutusmaksun maksamisessa ja mahdollisuus kolmen kuukauden lykkäykseen hakemuksesta, mikäli varustamo tätä tarvitsee. Esitys on yksi osa näitä toimenpiteitä, joilla pyritään yritysten tilannetta helpottamaan. Meillä on monia muita yksityisiä aloja, joilla tällaisesta asiasta kuin eräpäivän siirtämisestä säädetään lakia alempiasteisilla säädöksillä ja määräyksillä. Siinä mielessä voisi sanoa, että tämä on vähän niin kuin poikkeus, että me käsittelemme tällaisen eräpäivälykkäyksen täällä ihan lainsäädännön muodossa, mutta tämä on varmasti taas, jälleen kerran, yksi osa näitä toimenpiteitä, sinällään kannatettava, ja ehkä, toivon mukaan voi sitten jotakin varustamoa hetkellisesti auttaa.

18.59 **Matias Marttinen kok:** Herra puhemies! Tämä esitys menee samaan sarjaan edellisessä kohdassa käsitellyn ehdotuksen kanssa, jossa merenkulkualan toimintaedellytyksiä tässä vaikeassa koronakriisin tilanteessa pyritään helpottamaan.

Herra puhemies! Merikuljetukset ovat erittäin kriittisiä Suomen, meidän maamme, huoltovarmuuden kannalta. Normaalioloissakin Suomen tuonnista noin 80 prosenttia ja viennistä noin 90 prosenttia tulee näiden merikuljetusten kautta, ja tämän kriisin keskellä näiden välttämättömien merikuljetusten varmistaminen ja turvaaminen on erityisen tärkeää.

Minusta on tärkeä asia, että myös Huoltovarmuuskeskus on omalta osaltaan huolehtinut siitä, että nämä tärkeät meriyhteydet pysyvät auki, jotta tavara kulkee, jotta saamme myös tärkeät tarvikkeet tänne Suomeen tuotua. Huoltovarmuuskeskus on nimittäin varannut 45 miljoonaa euroa toimenpiteisiin, joilla suoraan varustamoiden kanssa on sovittu näiden linjojen liikennöinnistä huolimatta siitä, että meidän suurimmat varustamot, tai oikeastaan kaikki varustamot yhtä lailla, ovat erittäin vaikeassa tilanteessa tällä hetkellä, koska käytännössä henkilöliikenne on loppunut ja myös rahdin puolella on isoja puutteita. Tämä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2020 vp

minusta hyvä myös tässä salissa tuoda esille, että tässä suhteessa Huoltovarmuuskeskus on kyllä tehnyt erittäin tärkeää ja hyvää työtä.

Herra puhemies! Näillä toimilla pyritään yhtä lailla pitämään huolta siitä, että meillä on jatkossakin aluksia Suomen lipun alla ja että tämän vakavan kriisin yli pääsemme myös sillä, että meillä merikuljetukset turvataan, ja näin ollen tätä esitystä on hyvin helppo myös kannattaa.

19.01 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö, ja esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merimieslakia. Ehdotuksen tavoitteena on antaa hankalassa taloudellisessa tilanteessa oleville varustamoille joustoa työeläkevakuutusmaksujen maksamiseen. Ehdotuksen mukaan merimieseläkekassa voi varustamon pyynnöstä siirtää merimieseläkelain mukaisen eläkevakuutusmaksun eräpäivää enintään kolmella kuukaudella.

Koronavirus tuntuu maalla, merellä ja ilmassa, ja myös varustamot ovat nyt pulassa. Henkilöliikenne on loppunut, ja rahtiliikenteessä on myös ongelmia, ja kuka tietää, kuinka pitkäksi aikaa tämäkin ala on pysähtynyt. Voi vain arvella, että vaikka koronaviruskriisi, infektiotapaukset ja epidemia laimenisivat, niin siitä huolimatta ihmisille jää kyllä mieleen niitä pelkoja ja ajatuksia siitä, uskaltaako tästä lähteä mihinkään, ja kuinka paljon matkustaminen, muun muassa laivaliikenne, vähenee niin, että ihmiset itse päättävät, että he eivät lähde matkalle. Eli on erittäin tärkeää, että tässä tilanteessa huomioimme myös varustamoiden tilanteen. Kaikki tarvitsevat nyt paljon kannustusta ja helpotusta, että pärjäävät.

Tämäkin on yksimielisesti sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käyty läpi, eli perussuomalaiset ovat olleet tämän kannalla.

19.03 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Koronakriisi on korostanut Suomen riippuvuutta globaalista kaupasta ja toimivasta logistiikasta ja erityisesti merikuljetuksista, joista tässä puhumme. Noin 90 prosenttia Suomen ulkomaankaupasta kulkee meriteitse.

No, tällä ehdotetulla muutoksella varustamoille mahdollistettaisiin eläkevakuutusmaksun maksuajan pidentäminen, mikä on kannatettava esitys, mutta toivon, että hallitus kehysriihessään pohtisi yhtenä talouden elvyttämistoimenpiteenä myös mahdollisuutta väylämaksujen poistamiseen, jolla olisikin sitten merkittävämpi vaikutus.

19.04 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Merimieseläkkeet ovat erillistä lainsäädäntöä verrattuna muihin työeläkkeisiin. Tässähan tietysti sisältö on aivan sama siinä, että nyt tässä tullaan varustamoita vastaan tällä työeläkevakuutusmaksuhelpotuksella. Tässä voi sanoa Laaksolle ja Juusolle aikaisempaan viitaten, ettei tällä yhtään varustamoa pelasteta, mutta tässä on yksi toimi siinä isossa kokonaisuudessa, jossa pienilläkin teoilla on merkitystä.

19.04 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Tämä esityshän lähtee myöskin sieltä työmarkkinakeskusjärjestöiltä ja on osa sitä pakettia, millä nyt yritetään yritysten tilannetta helpottaa. Se, mikä hämmästyttää, on se, että meidän täytyy lain tasolla säätää kolmen kuukauden maksuajasta. Olen joskus ollut eläkevakuutusyhtiössä töissä ja käynyt näitä maksuneuvotteluita yrittäjien kanssa, ja kyllä niitä on siirretty ilman lakia muistaakseni pitempäänkin kuin kolme kuukautta. Mutta ehkä nyt merimieseläkekassalla on sitten eri säännöt, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2020 vp

siitä täytyy näin lain tasolla säätää. Tämähän ei mikään kauhean iso juttu ole, mutta kun tällaista halutaan, niin mikä ettei, sopiihan se.

19.05 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäisenä tarvitsee edustaja Kiljulle sanoa: olette aivan oikeassa, tällä pelastaa vielä vähemmän kuin tuolla äskeisellä. Nyt just ongelma on minun mielestäni vähän siinä, että tässä taas ollaan lillukanvarsissa kiinni. Äsken edustaja Juuso sanoi, että tällaisia kolmen kuukauden siirtoja saadaan tällä hetkelläkin tehtyä normaalisti, ainakin täällä maissa, näitä juttuja. Jos mietitään, että tällä hetkellä tästä kolme kuukautta eteenpäin olevat eläkemaksut siirretään kolme kuukautta eteenpäin, niin kaikki me tiedämme jo tässä vaiheessa, mikä todellisuudessa on tilanne. Ne on vielä hankalampi maksaa silloin kolmen kuukauden päästä, jos ei niitä nyt pysty maksamaan. Eli tässäkin taas tehdään lainsäädäntöä, tehdään joku esitys, mitä ei kukaan varmasti vastusta, mutta taas aika paljon käytetään aikaa hukkaan siihen, että me saisimme oikeasti jotain aikaiseksi. Tässäkin olisi paljon järkevämpää, niin kuin edellisessäkin pykälässä, jota käytiin läpi, että tämä kolme kuukautta, kaikki maksut, siirrettäisiin maksettavaksi ensi vuodesta eteenpäin jaoteltuna pidemmälle maksuajalle. Silloin saataisiin oikeasti jotain konkretiaa. Nyt tästä käytännössä katsoen ei ole juuri yhtään mitään käytännön hyötyä tässä kauheassa ahdistuksessa.

19.06 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Oikeastansa vain tuen sitä, että kaikkia aloja nyt eri tavoilla tuettaisiin. On totta tietysti, että nyt aina pitää miettiä, onko joku sellainen vähän niin kuin niin sanottu ripsiliike, että sillä ei ole mitään kunnon vaikutusta, ja sitten on kuitenkin valtava työ näissä lainsäädäntöasioissa. No, kyllähän me täällä niitä lykämme, ei siinä mitään, mutta minun mielestäni kannattaisi näissä kaikissa nyt miettiä vähän pidemmällä tähtäimellä, koska totuushan on se, että me olemme sadasta kilometristä vasta pari senttiä menneet eteenpäin, ja tämä on todellakin niin kuin isompi juttu, mitä nyt edes kovinkaan moni ymmärtää, ja siitä syystä toivoisin, että vähän katsottaisiin kauemmas.

Täällä väylämaksuista edustaja Räsänen käytti puheenvuoron, ja siitä minä oikeastansa vähän niin kuin innostuinkin. Aikoinansa kun olin liikenneministerinä, niin ihan selvitetiinkin sitä, mitä tarkoittaisivat nämä väylämaksut ja mitä jos niitä poistettaisiin. Minä nyt kyllä toivoisin, että tämä hallitus arvioisi myöskin väylämaksujen kohdalta, onko siellä tehtävissä jotain. Se voisi olla vaikuttavampikin keino moneen asiaan. — Kiitos.

19.08 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Aivan lyhyesti vielä loppuun. Tässä edustajat Räsänen ja Risikko käyttivät erittäin hyvät puheenvuorot väylämaksuproblematiikasta. Meillä on ollut Suomessa jo useita vuosia käytössä järjestelmä, jolla väylämaksujen määrä on ollut puolitettuna, ja tämä käytäntö jatkuu nyt vielä tämän vuoden 2020, ja tällä hetkellä pohditaan sitä laajempaa väylämaksujen uudistamistyötä. Näkisin kyllä samaan tapaan kuin edustaja Risikko täällä, että vaikka väylämaksujen keräämisellä on haluttu ikään kuin kattaa jäänmurrosta syntyvät kustannukset, niin niiden poistaminen voisi olla yksi hyvinkin perusteltu keino tukea suomalaista merenkulkua. Oikeastaan toivoisinkin, että tästä voisimme keskustella tässä talossa vielä lisää, sillä ei puhuta kuitenkaan fiskaalisesti kovin suurista summista, mutta tiedämme myös sen, että nämä kustannukset kuitenkin sitten lopulta tulevat varustamoiden ja alusten niskaan, ja siltä osin näkisin kyllä, että tätä asiaa olisi syytä edelleen jatkoselvittää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2020 vp

19.09 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! En halua avata uutta keskustelua — meidän täytyy päästä eteenpäin, pitkä, pitkä lista on vielä asioita. Mutta silloin jos rupeamme puhumaan väylämaksujen poistamisesta, niin me puhumme vähän eri asiasta. Nyt tässä tehdään koko ajan kriisitoimenpiteitä, jotka ovat väliaikaisia luonteeltaan, ja tätä ei pidä käyttää nyt rakenteellisten uudistusten tekemiseen. Se kuitenkin tietysti on mahdollista, että hallitus pohtisi, että lykätään väylämaksujen maksamista johonkin ajankohtaan ja niin edelleen ja siitä saadaan sitten mahdollisesti joku kokemus joihinkin jatkokeskusteluihin, mutta lähteä ehdottamaan sitä, että väylämaksut tällä istumalla pois — se on ehkä liian pitkälle menevä toimenpide tässä vaiheessa.

19.10 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Olen puhemiesneuvoston jäsen ja yritän noudattaa sitä ajatusta, josta olemme sielläkin keskustelleet, että emme pidä ikään kuin tilastopuheenvuoroja, mutta kun kuuntelin tätä keskustelua tuolla huoneessani, niin halusin todeta, että tämä merimieseläkelain muutos, jota sosiaali- ja terveysvaliokunta on käsitellyt, on tärkeä osa tämän meidän meriliikenteemme pelastuspaketia. Tietenkään sosiaali- ja terveysvaliokunta ei ole mietinnössään ottanut käsittelyyn väylämaksuja. Ne kuuluvat meille, liikenne- ja viestintävaliokunnalle. Voin kertoa, että myös tämä asia on tämän meriliikenteen osalta pelastuspaketissa ja me tulemme siihen kyllä lähiviikkojen aikana varmasti tässä eduskuntasalissakin palaamaan.

Toivoisin, että pysymme asiassa silloin, kun keskustellaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan asioita, ettemme sotke liikenne- ja viestintävaliokunnan sisältöjä tähän keskusteluun.

19.11 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä ei sekoitettu, vaan nythän me puhumme siitä, miten me voimme koronassa auttaa, ja tässä tuli vain hyviä ehdotuksia siitä, mitä voidaan täällä tehdä.

Edustaja Räsänen avasi tämän keskustelun näistä väylämaksuista, ja se kuuluu ehdottomasti liikenne- ja viestintävaliokunnalle, se on teidän rootelinne, mutta tässähän nyt pohditaan pää punaisena niitä keinoja, millä me saamme pidettyä meidän elinkeinoelämämme pystyssä ja myös meidän laivaliikenteemme. Kyllä täällä turhempikin puheita on pidetty kuin nämä, [Suna Kymäläisen välihuuto] elikkä turha on nyt tällaisia nostella. Mutta minä olen samaa mieltä kuin edustaja Kymäläinen valiokunnan puheenjohtajana, että se on teidän juttunne, ja on hienoa, että te olette sitä miettineet.

Sitten edustaja Marttinen tuolla erinomaisen hyvän puheenvuoron piti — se on myöskin siellä Raumalla erittäin tärkeä asia, että mietitään myös näitä laivaliikenteen asioita. Vetoan siihen, että silloin aikoinansa, kun olin liikenneministeri, puolitettiin nämä väylämaksut, ja sitä on onneksi jatkettu. Tämä ei ole ollenkaan vähäpätöinen asia. Aina pitäisi miettiä ne vaikutukset. [Puhemies koputtaa] Tässä on yksi keino, ja me tarvitsemme 150 muuta.

19.12 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Se on ihan totta, että tämä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö, mutta itse en pidä millään tavalla tätä väylämaksukeskustelua asian sekoittamisena sen vuoksi, että tässä kohden tuki kohdistuu nimenomaan varustamoille. Eli vaikka tämä on siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsitelty, niin tavoitteena ja ideana on nimenomaan näitten työeläkevakuutusmaksujen maksujoustopien kautta saada taloudellista helpotusta varustamoille. On myönteistä kuulla valiokunnan puheenjohtajalta, että pian saatamme tässä saada sitten myönteisiä uutisia näitten väylämaksujen suhteen — sitä odotellessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2020 vp

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 39/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.